

Peklenske skušnjave vulkana Áso

Če se komu izmed dragih bralk in bralcev ta naslov zdi pretiran, naj vzame v poštev južni japonski otok, ki se imenuje Kjúšu (po naše pisano) in je tretji največji otok v celotnem japonskem otočju. Ponaša se z več kot 150 zdravilnimi vreli, ki so takorekoč neke vrste tolažilni darovi celotnega vulkanskega ozemlja. To ozemlje ostaja tudi v 21. stoletju skrivnostno nepredvidljivo kljub visoko razviti protivulkanski tehniki. Otok je lep v vseh štirih letnih časih s cveticami, zelenimi griči, košatimi gozdovi, mehкими travniki in tu in tam za kopanje idealno obalo, tako da se zdijo vulkanski izbruhi neke vrste zgodovina. A vulkani niso umrli!

Kadar "pade" japonski državni praznik na nedeljo, postane naslednji ponedeljek avtomatično dela prost dan. Posebno maja se lahko tema dnevoma pridruži še en državni praznik - in cela Japonska se čuti povabljena, da to izkoristi. Tokrat nas je pet, ki se čutimo enako vladno vabljeni, dve družini in jaz, sodelavci pri gradnji otroškega zavetišča na tokijski periferiji. Ker nas vseh pet občuduje pomlad, ki se razmeroma počasi pomika od juga na sever, se odločimo za nočni brzec. Vlak se ne trese preveč in že zgodaj zjutraj lahko občudujemo naravo, ki se ji vlak rad približa z razgledom na morsko obalo. Morda zradi rož, ki tam rastejo - kdo ve ...

Tokrat je naš cilj otok Kjúšu (po naše pisano) in skoraj v njegovi sredini ozemlje Kúmamóto To je eno od administrativnih enot, ki ji pravimo prefektura, na otoku, ki obsega skoraj 37 tisoč km².

Kot ponavadi smo si že iz Tokia pravočasno zagotoviti cenen hotel za dve noči. Eden v naši skupini je bil hotelirjev prijatelj - bila sta v isti vojaški enoti proti koncu vojske - in tako ni bilo problema zame, ki sem prosil za sobico zase.

Naš cilj je bil vulkan Áso, ki se dviga lagodno iz kotline, široke planjave v obliki kotline. Poleg našega hotela jo je imelo v posesti še nekaj hotelov in restavracij. Tu in tam so drevesa dajala prijetno senco.

Družini naše skupine sta izkoristili dolg popoldan za obisk pri hotelirju. Strinjali sta se z mojim predlogom, da ga tudi jaz pozdravim in se m zahvalim za izkazano izredno prijaznost. Da pa imam potem počasi odhajajoči popoldan na razpolago - za vzpon na goro Áso, ki se dviga iz kotanje. In da jih ne vznemirja dolga pot na vrh in nazaj, ker so malce pod vrhom na razpolago taksiji za hitro pot nazaj v

kotlino ...

Tako se torej počasi vzpenjam - se pravi: stopam navzgor v močnih čevljih. Včasih se ustavim, da z novega, višjega "klina" vzpenjajočega se pobočja zajamem širši, bogatejši razgled. Navadno se več in lepše vidi. Lepo se odražajo bori, raztreseni po pobočjih. Ob poti so tu in tam vdolbine, v katerih spi voda; včasih ji dela družbo rumeno cvetlica. Samo enkrat sem videl modro rožo, a ji nisem vedel imena. Od vulkana do morja ni predaleč, a komaj kdaj so se velike črne ptice - kdo ve, kako jim je ime - nad vulkanom odpravljale v neznano smer. Na sosednjem, malce oddaljenem pobočju se svetlika bela stavba, najbrž hotel. Obstanem in se ozrem naokoli. Menda imam že kar pol poti za seboj. Naenkrat zapiha močan veter, na nebu se pojavijo oblaki, ki jih premetavajo zračni tokovi. V bližini stoji boru podobno drevo s široko razprostrtimi vejami, kot nalašč zame, ki nimam dežnika. Kdo bi si mislil, da se bo vreme prav danes vulkansko obnašalo. Postalo je nekam temno, z bliski in gromom visoko na nebu, vsaj tako se mi zdi. Naenkrat dež, bliski in gromi prenehajo. Oblaki ostanejo. Hvala Bogu, od katerega je tudi ta hrib odvisen! Pomladne svetlobe ni več, temneje je, najbrž ker se bližamo večeru.

Pred mano stopa en sam človek. Od časa do časa obstoji in - pije iz neke vrste čutare, ki jo med hojo drži v roki. Skuša hoditi normalno, a ga zanaša. Ne moti me, da le nekaj zagodrnja, ko ga mimogrede pozdravim. Ne vem, ali pije iz veselja ali iz žalosti. A je lepo oblečen in v čevljih prav za na goro ...

Pri vrhu sem, ki se zdi, da je odrezan vrh gore pustil za sabo krater, iz čigar globine neprenehoma prihajajo na površne šumeče bele in belo-črne pare. "Diši" po žveplu. Nekje v bližini je potresomerski urad; kadar ni znakov, da se v globini vulkanskega stožca "nekaj pripravlja", odstranijo zaporo okrog vulkanovega kraterja. Dosti se tudi danes v njem ne vidi; sikajoče pare se včasih razdelijo za pot izven žrela in tisti trenutek to, kar lahko vidimo na navideznem dnu, je neke vrste "ples" pare, goreče brez vidnega ognja, grgrajoče brez vidnega grla ali vratu.

Gledati navzdol v to žrelo je kar nekam skrivnostno zapeljivo. Ob meni stoji gospod s čutaro, ki sem ga bil prehitel. Čisto na rob žrela se malce zibaje odpravi, obstoji in strmi v globin, a čutare ne vrža vanj. Še ne otem, ko sem si ogledal žrelo, sem se odmaknil. Gospod s čutaro se tudi odmakne in se obrne k meni:

»Oprostite - razumete japonski jezik?«

»Kolikor toliko,« previdno odgovorim.

On pa:

»Če se kdo vrže v to žrelo, hipoma umre?«

»Na žalost, ne,« mu odgovorim. »V žgoči pari bo umiral. Ali bo teža takšnega človeka porivala še nekaj sto metrov navzod, kjer se zdi, da vulkan gori, nihče ne ve.«

Gleda me z malce vodenimi očmi, a ni pijan.

»Zdi se vam, da se ne splača živeti?«

Ni prvič, da se s tovrstim človekom srečujem v strahotno poraženi deželi. Zamahnem z roko proti ne preveč daleč stoječemu, lepo razsvetljenemu hotelu:

»Ali vas smem povabiti na večerjo, pogovor in pijačo?«

V mojih očeh je mir, v njegovih iznenadenje. Za hip se ozre naokoli. Nikogar ni. In vrže čutaro v šumeči vulkan.

Iz hotela telefoniram našim, da me bo taksi pripeljal k njim, nakar se bomo še dobro imeli. Strinjajo se.

Med večerjo mi je zaupal, da mu je nekdo zažgal tovarno v mesto Ósaka in da mu je nekdo - morda isti - odtujil ženo. Za kaj naj bi še živel?

Z vrčkom piva v roki mu rečem:

»Še zmeraj ste mladi: ideje imate, energijo imate in Japonska je polna žena, ki želijo prav takega moža. Ali se motim?«

Prvič se čisto rahlo nasmehne. Po drugem požirku piva rečem:

»Nekoč moramo zapustiti ta svet. Ali boste lahko vzeli s seboj - recimo - tovarno in še tako ljubljeno ženo?«

Rahlo odkima.

Z zadnjim požirkom iz - na žalost - preozkega kozarca rečem njegovim z novo iskro razširjenim, malce vodenim očem:

»Kristjan sem. Veste, zakaj? Ker vem, da nam Kristus ne laže, ko obljublja ljudem, ki mu sledijo, tako srečno življenje, da je v primeri z njim vsaka vaša sreča na zemlji resnična - slutnja.«

Še danes ne vem, ali sem za "slutnjo" takrat uporabil pravo japonsko besedo. Rekel sem (po naše pisano) jokóku, kar lahko, na primer, v angleščini pomeni tudi "preliminary advertisement".

Ignacij Knoblehar

1857 - SMRT

Tisto leto 1858 je bilo sveto leto. Tudi Knoblehar je želel prejeti svetoletne odpustke. Prosil je spovednika p. Ludovika, da bi mu imel 10-dnevne duhovne vaje. Pater mu je rad izpolnil željo. Pozneje je zapisal: »Kadar sem ga obiskal, je hotel, da bi se pogovarjal z njim samo o božjih rečeh. Večkrat se je spovedal; po spovedi mi je vselej poljubil roko. Prav tolikokrat je tudi prejel sv. obhajilo.« Najhujše mu je bilo, da ni mogel maševati. Brevir je pa redno molil, čeprav ga je zaradi kašlja zelo težko.

Ko je bil 11. aprila pod večer sam v sobi, je po zgledu nekaterih svetnikov legel na tla; v tem stanju ponižanja je hotel čakati na smrt. Ropot je priklical redovnike, ki so ga spravili v posteljo.

Ponoči od 12. do 13. aprila je vzel križ v roke in daroval življenje Bogu v zadoščenje za svoje grehe. Če mu Bog hoče življenje podaljšati, ga hoče popolnoma posvetiti spreobračanju črncev.

Prosil je, da bi p. Inocencij še enkrat prišel k njemu. Dobil ga je v nepopisnem telesnem in duševnem trpljenju. Knoblehar ga je prosil, naj vzame iz enega njegovih kovčkov blagoslovljeno svečo, jo prižge in drži zraven njega. Sam je z obema rokama spet prijel križ in s krepkim glasom spet daroval življenje v spravo za svoje grehe. Spet je ponovil sklep, da če mu hoče Bog še ohraniti življenje, ga

bo porabil samo za spreobračanje zamorcev.

To noč in potem v dopoldanskih urah je tiho molil. Večkrat je poljubil križ in podobo Matere Božje z Jezusom, ki jo je nosil s seboj. Čutil je, da se mu konec hitro bliža. Gotovo so mu misli še enkrat zakrožile nad Škocjanom in drugimi kraji njegove mladosti, nad Ljubljano in Rimom; potem so mu z ljubeznijo, pa tudi v zavesti velikanske odgovornosti še enkrat hitele nad tako drago mu kartumsko hišo, nad Sveti Križ in nad Gondokoro. Iz globočine duše je molil in je prosil tudi redovnike, naj molijo z njim. Spovedniku je rekel, naj redovnikom govori, da je velik grešnik, poln napuha, in da ga je k delu večkrat priganjala nečimrnost.

Ob enajstih dopoldne, 13. aprila 1858, ga je kap smrtno zadela. Stopil je pred večnega Sodnika in Plačnika.

Umril je, ko je nad Škocjanom in vso Slovenijo v pomladanskem soncu cvela pomlad. Dočakal je 38 let, 9 mesecev in 7 dni. Božja previdnost mu je naložila težko življenjsko nalogo, da v nezdravi osrednji Afriki, sredi malarije, tifusa in drugih bolezni, položi temelj Kristusovi Cerkvi in začne z misijoni. Za to življenjsko nalogo je velikodušno žrtvoval svoje delo, svoj trud, svoje trpljenje in tudi svoje življenje. Bil je zvest učenec Dobrega pastirja, ki je šel v smrt za ovce.

Nikoli si ni dal miru; tudi ko je telesno miroval, mu je duh večkrat snoval in pletel načrte. Zdaj je pa v neapeljskem avguštinskem samostanu negibno ležal. Oči, ki so vidеле mnogo dežel, krajev, ljudi in tudi mnogo dušnega in telesnega gorja, so se za ta svet zaprle. Odšel je, kamor je pred njim odšlo že sedemnajst sodelavcev duhovnikov. Zdaj so bili spet skupaj, za vselej, da uživajo plačilo, ki ga je Kristus obljubil njim, ki so vse zapustili in šli nadaljevat njegovo delo.

Opat Eichholzer je v Neaplju takoj objavil novico o njegovi smrti. Neapeljčani pa niso mogli vedeti, kako izreden človek in kako velik misijonar je med njimi umrl.

Predstojnik avguštinskega samostana je v svoji dobroti odločil, da ne bo pokopan na mestnem pokopališču, ampak med njimi, v njihovi prostorni samostanski grobnici, pod velikim oltarjem in tabernakljem njihove velike in lepe baročne cerkve. Za to je bilo potrebno posebno dovoljenje neapeljskega kralja, ki pa se je takrat mudil v mestu Gaeta. Nuncij Ferrieri ga je brzojavno prosil za to dovoljenje in ga je tudi takoj dobil.

Knobleharjevo truplo so v misijonskem vijoličastem talarju z lesenim križem ona

traku okoli vratu položili v samostanski cerkvi na oder. Peli so za njim psalme in svetopisemska berila za rajne, potem pa črno sveto mašo. Proti večeru 14. aprila, ko je zahajajoče sonce zlatilo zvonike, strehe, zaliv in lepo okolico Neaplja, so ga v železni, belo pobarvani rakvi prenesli iz bleska sveč v mrak grobnice.

Še danes je tam.

Stroške za oskrbo v njegovi bolezni, za zdravljenje in za pogreb je poravnala Kongregacija za širjenje vere iz 300 skudov ali 141 cekinov, ki jih je bil Knoblehar zaprosil od nje in ki mu jih je poslala, a je umrl, preden jim je prejel.

— — —

Takoj po Knobleharjevi smrti sta na Dunaj in v Ljubljano odhiteli brzojavki. Na Dunaj je prišla drugi dan in je povzročila mnogo žalosti. Odbor Marijinega društva je poskrbel za žalno bogoslužje. Papeški nuncij de Luca je imel 6. maja v župnijski cerkvi sv. Petra v 1. mestnem okraju za Grabnom slovesno zadušnico. Dunjski skladatelj Franz Suppé, ki je bil za pogreb papeža Gregorja XIV. zložil posebno črno mašo (Requiem), jo je dal na uporabo za Knobleharjevo zadušnico. Izvajali so jo izbrani dunajski glasbeniki in pevci. V črno pregrnjenih klopeh so bili odborniki Marijinega društva, med njimi tudi škof Mešutar. Navzočih je bilo tudi mnogo drugih ljudi.

Dunajski dopisnik Zgodnje Danice je k svojemu poročilu o dunajski zadušnici, ki ga je prinesla 13. maja, pristavil, kako lepo je Knoblehar s svojim delovanjem pokazal, da je katoliška Cerkev res za vse narode. Tako mu je tudi Cerkev pokazala, da je vsenarodna: v daljnem Neaplju so mu stregli italijanski redovniki in mu zatisnili oči; na nemškem Dunaju so pa s kar najbolj slovesnim žalnim bogoslužjem počastili njegovo ime.

Ignacij Knoblehar

1857 - SMRT

nadaljevanje Knobleharjevega pisma kardinalu Barnabó:

V tem stanju dušnega nemira je po nunciju Ferrieriju pisal 30 marca pismo kardinalu Barnabó. Začenja ga: »Že dalj časa sem potopljen v globoko boleost, ker nisem prejel od Vaše prevzvišenosti in od nikogar pri sveti Kongregaciji nobenega znaka sočutja, nobene tolažbe v moji dolgotrajni in mučni smrtno nevarni bolezn. In vendar sem zvezan s sveto Kongregacijo z vezmi prisege na sv. evangelij. Kakšen brezupen položaj za gojenca Propagande, ki je zbolel v soseščini Rima! Vendar se zahvajujem usmiljenosti in neskončni dobroti Gospodovi, ki mi je hotel v korist moje duše poslati poleg drugih grenkih bridkosti tudi to.« - Potem pa se zagrenjenost umakne hvaležnosti, ko piše: »Naj Gospod blagoslavlja v tem in onem življenju Vašo Prevzvišenost, ki ste mi olajšali to boleost s svojim zelo cenjenim pismom z dne 9. marca, v katerem mi odkrivате z očetovskim srcem globoka čustva, ko ste slišali, da mi Gospod znova vrača zdravje. To je bila največja tolažbe zame; razveselila me je v globočini srca.« Pravi, da mora biti še vedno ves dan, razen kakšno uro, v postelji in jemati razna zdravila, da spet dobi moči, ki do mu jih vzeli naporu zadnjih let, zlasti pa ta bolezen. Ne ve, kdaj bo mogel odpotovati iz Neaplja, zato pošilja kardinalu obenem s pismom tudi (že omenjeno) poročilo o misijonu, ki ga je bil smrtno nevarno bolan narekoval svojemu spovedniku in v njem prosil Kongregacijo in papeža, naj skrbita za misijon. - Še tisto malo denarja, ki ga je imel, je porabil za zdravnika, zdravjo in drugo potrebno. Na nikogar drugega s ne more obrniti, zato prosi kardinala, da mu na račun Kongregacije pošlje menico za 300 skudov. Vrnil jih bo, kakor hitro bo mogel. - Odgovor in če kaj pisem zanj, naj kardinal pošlje na knjigarnarja Spitowerja, ki mu jih bo varno izročil po avstrijskem poslaništvu.

V arhivu Kongregacije je pripisano: »8. aprila: Napravila se je objava za 300 skudov. - 4. maja (ko je Knoblehar že umrl): Bil je ukinjeno izplačilo zgoraj omenjene objave. - 8. maja: Odrejeno je bilo, da se izplača 141 cekinov in 389 stotink apotolskemu nunciju v Neaplju za kritje stroškov pokojnega Knobleharja.«

Iz prvega dela tega Knobleharjevega pisma zveni njegova tiha žalost, češ da so Barnabó in drugi pri Kongregaciji hladni do njega.

Kaj so na Kongregaciji za širjenje vere vedeli in mislili o njem, se pa lepo vidi iz njenega pisma od dne 31. marca vitezu Martiniju, poslaniku kraljestva obeh Sicilij

pri sveti stolici. Prosil jo je bil za podatke o Knobleharju. Poslati jih je hotel svojemu kralju Ferdinandu II. v Neapelj, ki ga je bil Knoblehar zaprosil za podporo za svoje misijone. Kongregacija je Martiniju pisala: »Knoblehar je res predstojnik misijona v osrednji Afriki. S svojo gorečnostjo je preprečil, da misijon ni prenehal s smrtjo prvih misijonarjev, kakor se je to zgodilo z nekaaterimi drugimi misijoni; pa njegovi zaslugi zdaj misijon napreduje in daje lepo upanje za katoliško Cerkev. Ustanovil je avstrijsko društvo pod zaščito kardinala Schwarzenberga, ki mu bo pošiljajo evangeljske delavce v tiste južne pokrajine; poskrbel je tudi za pripspevke od raznih strani, zlasti od avstrijskega dvora, s katerimi je mogel zmagovati dosedanje velikanske stroške za nastajajoči misijon. Moral bo pa še mnogoo storiti, da se misijon utrdi. Moral bo zgraditi na raznih krajih misijske hiše in cerkve, v Kartumu pa osrednjo stavbo za misijonarje, kakor je razložil v svoji spomenici. Podpisani kardinal – predstojnik Kongregacije za širjenje vere Vam ga priporoča in Vam zagotavlja, da bo za Kongregacijo izvršil zelo važno delo, ko bo spravil v tir afriške misijone, za katere si zelo prizadeva.«

Pač lepo priznanje!

Bolnemu Knobleharju sta nemir in nepotrpežljivost rastla iz dneva v dan. Samostanski prestojnik p. Inocencij, redovni brat, ki mu je stregel, in drugi redovniki so morali mnogo potrpeti. Dr. Zimmermann, zdravnik avstrijskega poslanika, še ni izgubil vsega upanja; zahteval je pa največjo previdnost, popoln mir in strogo predpisano hrano. Bolnik je pa tako nepočakano silil iz saostana, da mu je moral dr. Zimmermann pismeno razložiti, zakaj je zanj edino prav, da ostane v samostanski oskrbi. Ves nemir je bil seveda samo posledica njegove bolezni.

Kmalu se je pa popolnoma pomiril. Sprevidel je, kako resno je njegovo stanje, in se je možato uklonil Božji volji. Skrbno se je pripravil na večnost.

Srečanje v temi japonskega

pragozda

Ne poznam boljšega izraza kot je "pragozd" za ogromna drevesa, ki od nepojmljivih časov rastejo in šumijo na enem od štirih glavnih japonskih otokov. Najbrž ste se spomnili njegovega imena - to je (po naše pisano) Kjúšu. Ima več kot 36 tisoč km² (malo manj kot dve Sloveniji; *op. ur.*) in nudi to zemljo več kot 12 milijonom ljudi. Mnogo stvari, ki bi bralki ali bralcu lahko pomagale pri morebitnem obisku tega krasnega otoka, sem - oprostite - pozabil. Tega se pa še zdaj prav dobro spominjam, da sem izstoil iz avtobusa proti večeru, ki pa se, posebno poleti, zdi raztegnjen kot neke vrste dolg popoldan. Ta popoldan ostane tudi med visokimi, gosto razraščeni drevesi svetel. In pot se je lagodno vzpenjala proti neznanemu vrhu, kjer me je čakal hotel, ki so mi ga prijatelji vnaprej plačali kar iz Tokia.

Tako prijetno toplo in prezračeno je, da se odločim za pešpot, čeprav me taksisti prijazno vabijo. Nahrbtnik ni težak - pametno je potovati v neznane kraje neobtežen ... vsaj meni se je tako zdelo na podlagi izkustva. Saj veste - izkustvo je tudi omejeno ... V začetku poti je bilo kar nekaj pešcev na lepo izdelani obrobni cesti, polagoma pa so jih "požrli" prijazno razsvetljeni hoteli in gostišča.

In zdaj stopam sam. Seveda me od časa do časa prehitijo avtomobil ali avtobus, a dan je svetel še zmeraj, tudi pod drevesi. Visoka so in večkrat zasenčijo nebo nad cesto z razprostrtimi krošnjami. Če se prav spominjam, sem hodil po desni strani ceste. Naenkrat pridrvi na isto stran ceste nekje iz notranjosti gozdov - Bill Murray, prijatelj iz Tokia, pravzaprav iz Michigana, Amerikanec, študent japonske elektronike. Zmenila sva se bila za srečanje v enem izmed hotelov na vrhu hriba.

»Bill, kam pa drviš?«

»Oče mi je umrl, moram domov!« pridušeno bruhne iz njegovih ust.

»Bill! Tu imaš denar za taksi, da prideš na letališče, pol ure odtod. Tam ti bodo povedali, kako prideš najhitreje v Ameriko. Za očeta bom maševal!«

Njegov oče je bil predsednik neke elektronske družbe.

Ali bo Bill nadaljeval študij v Tokiu, se vprašam. Sestro ima - po fotografiji sodeč pravo lepotico. Odkar je začela bolehati mama, je oče začel prihajati zmeraj

pozneje domov. Oh, koliko ljudi si predstavlja vso Ameriko srečno!

Pred menoj je razpotje. Prav za vztrajne pešce, si mislim; dosti glavnih avtomobilskih cest se proti vrhu zoži. Morda zato, da bi si avtomobili čimprej našli počivališče na navadno obširnih parkirnih prostorih levo in desno od glavne ceste.

Od ceste se odcepi stranska pot. Zavijem nanjo. Še zmeraj je svetlo, zračno in sveže, polno kramljanja drobnih ptičkov. Naenkrat me obdajo orjaška drevesa. A pot je še zmeraj odprta in zmeraj manj je motoriziranega hrupa. Goščava sicer narašča, a še zmeraj od časa do časa odmevajo motorji, toda drugače kot na cesti, bolj pridušeno po zaslugi ozračja. Naenkrat - nekaj mi obrne glavo na desno - se zgledam v srno. Mlado, sodeč po glavi z iskrečimi se, radovednimi očmi. V naslednjem trenutku pobegne: hitro, skoraj brez šuma, ne da bi se spotikala ob goščavo. Moram priznati, da mi je mlada srna podarila spomin dvoje lepih, iskrivih oči, a barvo sem pozabil. Goščava je vedno bolj gosta, a pot je še zmeraj vidna. Ne morem biti več daleč od cilja.

Ubogi Bill, O očetu je Bill vedno pripovedoval s ponosom. Posebno tisto zgodbo o polnočni uri, ko je - po praznovanju družbine obletnice v mestu - stopil pred svojo hišo iz avta in začul: »Vrzi denarnico na tla, pa se ti ne bo nič zgodilo!« Iz žepa je počasi izvlekel denarnico, iz nje kot dlan majhno pištolo in hkrati vrgel denarnico in ustrelil v smeri nevidnega glasu. Zjutraj denarnice sicer niso našli, pač pa krvavo sled športnega čevlja. Policija je bila tui s tem zadovoljna.

Zdaj je pot še vidna, pa vedno bolj zaraščena. Naj grem nazaj? Toda zaraščena pot je včasih bližnjica, se spomnim. Prav preko poti izteza goščava svoje dolge poganjke, vendar niso trnasti. Razmaknem jih, še malce goščave sega na pot, potem pa je naekrat svetlo. Na desni strani poti pod visokimi drevesi stoji stara, rumenkasta hiša, bolj bajta kot hiša. Pred njo sedi sključena starka, odeta v staro, a čisto obleko. Približam se ji in se ji priklonim. Njene oči obstanejo na znamenju križa na moji obleki. Skoraj brezzoba me tiho vpraša:

»Kirištan?« (Stara japonska beseda za kristjana.)

Pokimam in se spet rahlo priklonim. Malce s težavo se dvigne s kamnitega sedeža in me z roko povabi b "hišo". Skozi dva sobi podobna prostora me privede k neke vrste peči v zidu, obdani z debelim zapahom - vsaj meni se je zdel zapah - in seže za zapahom v vdolbino, iz katere potegne - droben kipec naše nebeške Matere Marije. Vse je iz gline, tako pobarvane, kot so bili kipci budističnih boginj pred

petsto leti na Japonskem. Prijazna starica obrne na glavo in mi pokaže še zmeraj čitljive vrezane besede "Sancta Maria", ki jim sledijo še druge, a nečitljive zareze, morda skupek besed "ora pro nobis" (to so latinske besede, ki so jih včasih rabili tudi v portugalsščini in pomenijo "prosi za nas"). Vzamem ji kipec iz roke in ga poljubim. Kako se ji je v gube skrčen obraz raztegnil v neke vrste nasmeh. Iz žepa potegnem rožni venec, ki mi je bil že dolgo prirasel k srcu s svojo svetlozeleno barvo. Z rahlim poklonom ji ga ponudim in osupla, a srečna ga z globokim poklonom skrije v svoj dolgi, prastari rokav.